

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/153/2014
Identifikačné číslo spisu:	5111214839
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Anna Koval'ová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5111214839.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudkyň JUDr. Anny Koval'ovej a JUDr. Edity Bakošovej, v právnej veci navrhovateľky V. bývajúcej v H., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mrázovský & Partners, s.r.o., so sídlom v Žiline, Mariánske námestie č. 2, proti odporcovi Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., so sídlom v Bratislave, Prievozská č. 14, IČO: 00 678 155, v zastúpení JUDr. Jánom Havládom, advokátom, Advokátska kancelária HAVLÁT & PARTNERS, so sídlom v Bratislave, Rudnayovo nám. č. 1, o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14 C 77/2011, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. novembra 2013 sp. zn. 6 Co 269/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina rozsudkom z 31. januára 2013 č.k. 14 C 77/2011-210 určil, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke 15 000 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, návrh vo zvyšku zamietol a odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľke trovy konania, tiež súdny poplatok z podaného návrhu a uhradiť Slovenskej republike trovy konania na účet Okresného súdu Žilina.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že odporca zverejnením osobných fotografií navrhovateľky porušil hrubo etický kódex novinára, § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako aj právo na súkromie garantované čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 Dohovoru. Zaoberal sa preto skutočnosťou, či došlo alebo nedošlo k zníženiu dôstojnosti a vážnosti navrhovateľky v spoločnosti v tak značnej miere, že jej vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy. Konštatoval, že navrhovateľka dostatočne preukázala, že zverejnením fotografií došlo k zníženiu vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti, o čom svedčí vykonané dokazovanie a skutkové okolnosti uvádzané vo výpovedi svedkov. Nestotožnil sa s názorom odporcu, že vzhľadom na účinkovanie navrhovateľky v reality šou „P.“ stratila všetku vážnosť a dôstojnosť v spoločnosti, resp., že sama vyvolala u verejnosti osobitne zvýšený záujem o jej vlastný intímny život a spôsob, akým túto pozornosť u verejnosti vyvolala, sa nedá nazvať ináč ako vyvolávajúci odpor,

šokujúci, prípadne vulgárny. Navrhovateľka mala sama cielene pútať na seba pozornosť, čo evidentne bolo jej snahou sa verejne zviditeľniť. Uznal, že určitému okruhu ľudí sa nemusí javiť pôsobenie navrhovateľky, jej vystupovanie najvhodnejšie, avšak nemožno opomenúť fakt, že práve o takéto vystupovanie sa producent snažil. V relácii takéhoto typu postráda svoj akýkoľvek racionálny základ, jej účelom je len pobaviť divákov odhaľovaním osobných a intímnych prejavov. Súd však ani po vzhliadnutí série, ktorú predložil odporca, nezistil také správanie navrhovateľky, ktoré by vybočovalo z akceptovateľných noriem. Podľa názoru súdu, ak by odporca chcel zabrániť takémuto prezentovaniu, mohol časť rozhovorov vystrihnúť alebo nezrozumiteľniť, avšak práve na takéto správanie aj zámerne upozorňoval. Pritom všetky rozhovory boli vo všeobecnej rovine tak, ako sú prezentované v periodiku J.. Pripustil, že časť verejnosti mohla opovrhovať osobou navrhovateľky z dôvodu účasti v relácii takéhoto typu, avšak ku skutočnému zníženiu vážnosti a dôstojnosti došlo až zverejnením fotografií, ktoré boli prezentované samotným odporcom ako snímky pornografického charakteru. Práve spojením obsahu, ktorý možno z prezentácie vyvodíť upozornili na účinkovanie navrhovateľky na stav skutočný a vážny zásah vo sfére vážnosti a dôstojnosti. Poukázal na fakt, že v čase písania odôvodnenia rozsudku došlo aj k zverejneniu na internete fotografií istej učiteľky, ktoré boli takisto súkromného, osobného charakteru, pričom prevažná väčšina verejnosti takéto zverejnenie odsudzovala. Ak verejnosť odsudzuje zverejnenie osobných a súkromných fotografií neznámou osobou, je načase, aby začala odsudzovať subjekty, ktoré sa „vydávajú za novinárov“ a zverejňujú takéto zábery s tým, že informujú verejnosť, pričom sami ich konaním opätovne mastnia, rozširujú a upozorňujú práve na tieto fotografie v snahe umožniť ich vzhliadnutie v ich periodiku. Poukázal, že fotografie súkromného charakteru a osobnej povahy možno zverejniť bez súhlasu dotknutej osoby, alebo proti jej vôli len skutočne výnimočne, ak to vyžaduje informovanie verejnosti a nie zvýšenie nákladov vydania portálu alebo periodika. Právne poukázal na § 12 ods. 1, 2, 3 Obč. zákonníka, § 13 ods. 1, 2, 3 Obč. zákonníka, čl. 8 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a čl. 10 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a tiež čl. 16 ods. 1 Ústavy SR, čl. 26 ods. 1 Ústavy SR a čl. 26 ods. 4 Ústavy SR. Poukázal na to, že sa zaoberal tým, či zverejnené fotografie ako obrazové snímky sú osobnej povahy, či boli alebo neboli vyhotovené s jej privolením a či boli zverejnené s jej privolením (§ 12 ods. 1 Obč. zákonníka), pričom vzal zreteľ aj na skutočnosť, či je daná zákonná licencia podľa § 12 ods. 3 Obč. zákonníka, podľa ktorej podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy sa môžu bez privolania fyzickej osoby vyhotoviť alebo použiť primeraným spôsobom tiež na vedecké a umelecké účely a pre tlačovú firmu a rozhlasové televízne spravodajstvo a ak áno, skúmal či k použitiu týchto obrazových záznamov nie je v rozpore s oprávnením so záujmami fyzickej osoby. Vzhľadom na skutočnosť, že na zverejnených fotografiách bolo zachytené úplne nahé telo navrhovateľky, ktorá je zachytená na fotografiách sama v určitých pózach, nemal pochybnosti o tom, že sa jedná o fotografie osobnej povahy. Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľka na fotografiách stojí pred osobu, ktorá zábery vyhotovovala, pózuje, je zrejmé, že fotografie boli vyhotovené s jej vedomím, za jej aktívnej účasti a teda aj so súhlasom. O tom, že by bola k vyhotoveniu fotografií donútená sa ani samotná navrhovateľka nezmieňovala. Tá však popierala udelenie súhlasu, ktorý je podľa § 12 ods. 1 potrebný na zverejnenie obrazových snímkov osobnej povahy. Konštatoval, že odporca takýto súhlas netvrdil, navrhovateľka udelenie súhlasu popierala a preto vychádzal zo skutkových zistení, že súhlas podľa § 12 ods. 1 Obč. zákonníka na zverejnenie fotografií nebol daný. Udelenie súhlasu na zverejnenie fotografií v periodiku J. nezistil ani zo zmluvy medzi navrhovateľkou a H. a rovnako nezistil, že by navrhovateľka tieto fotografie niekedy publikovala alebo ponúkla na zverejnenie. Preto sa zaoberal skutočnosťou, či bola alebo nebola naplnená zákonná licencia na zverejnenie fotografií podľa § 12 ods. 3 Obč. zákonníka, pretože zákonnú licenciu podľa § 12 ods. 2 Obč. zákonníka možno jednoznačne odmietnuť. Bol názoru, že zverejnením osobných fotografií navrhovateľky bol porušený § 12 ods. 1 Obč. zákonníka.

Následne pristúpil k hodnoteniu výšky nemajetkovej ujmy. Nestotožnil sa s limitovaním výšky nemajetkovej ujmy podľa náhrad, ktoré sa priznávajú obetiam trestných činov podľa zákona č. 215/2006 Zb. zákona o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (ďalej len „zákon č. 215/2006 Zb.“). V danom prípade sa nezohľadňuje osobnostné právo, ale výpočet odškodnenia pri ujme na zdraví sa určuje podľa osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, pri smrti vo výške 50 násobku minimálnej mzdy a ujme na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú

morálnu škodu v sume 10 násobku minimálnej mzdy. Ani vyplatením náhrady nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa voči škodcovi nemajetkovej ujmy. Dôvodom priznaných náhrad je však skutočnosť, že obeť aj v prípade priznanej náhrady voči páchatelovi sa dokázu málokedy domôcť svojich nárokov. Náhrada nemajetkovej ujmy smrťou by bola vo výške 50 násobku minimálnej mzdy a pri ujme na zdraví násilím alebo sexuálnym by bola vo výške 10 násobku minimálnej mzdy. Takýto výklad by znamenal degradáciu základných osobnostných práv. Preto pri zohľadnení výšky náhrady škody v danom prípade vychádzal z rozhodnutí a praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky, všeobecných súdov Slovenskej republiky, ale aj ESLP. Poukázal, že ak sa prieťahy v konaní priznal Ústavný súd Slovenskej republiky alebo ESLP náhradu v priemere 1000 Eur až 2000 Eur za rok, za nezákonné odpočúvanie nárok 20 000 Eur mal za to, že priznanie nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15 000 Eur je primerané k následkom spôsobeným navrhovateľke zverejnením fotografií, k okolnostiam prípadu a samotnému predchádzajúcemu správaniu sa navrhovateľky. Pri hodnotení výšky nemajetkovej ujmy prihliadal aj na skutočnosť, že následky zverejnenia fotografií sa negatívne prejavili aj v kruhu rodiny navrhovateľky, zvlášť vo vzťahu k jej dcére, pretože pre normálne dospelávajúceho jedinca musí byť traumatizujúce, ak jeho rodičia verejne vystavujú svoje city a súkromie verejnosti, čo sa muselo prejavíť na zhoršení cti, vážnosti dcéry navrhovateľky a zhoršení psychických problémov. Preto priznal náhradu nemajetkovej ujmy v takej výške, aby dokázal za priznanú sumu a jej ekvivalent obstaráť a zmierniť následky dopadu negatívnych zásahov do súkromia. Ustálil, že odporca nemal oprávnenie zverejniť snímky navrhovateľky osobnej povahy, ich zverejnením porušil právo na súkromie navrhovateľky a navyše v značnej miere s následkami zverejnenia fotografií zasiahol do cti a dôstojnosti navrhovateľky. Preto navrhovateľke podľa § 13 ods. 2 a 3 Obč. zákonníka priznal primerané zadosťučinenie vo výške 15 000 Eur.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal jej právo na náhradu trov právneho zastúpenia. Keďže navrhovateľke bolo priznané rozhodnutím Centra právnej pomoci nárok na poskytnutie právnej pomoci, považoval navrhovateľku za oslobodenú od platenia súdnych poplatkov a preto odporcu zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu podľa položky 7b písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov. Zároveň neúspešného odporcu zaviazal na náhradu trov konania štátu podľa § 148 ods. 1 O.s.p., ktoré vznikli vyplatením svedočného.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 27. novembra 2013 sp. zn. 6 Co 269/2013 na odvolanie odporcu rozsudok okresného súdu zmenil tak, že odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľke sumu 1000 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku návrh zamietol a odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľke trovy prvostupňového konania, tiež zaplatiť súdny poplatok za návrh a nahradiť Slovenskej republike trovy štátu na účet okresného súdu. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil podľa § 220 O.s.p. a konštatoval, že neboli splnené podmienky na potvrdenie rozsudku ani na jeho zrušenie. Po preskúmaní napadnutého rozsudku v rozsahu vymedzenom v § 212 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že prvostupňový súd zistil skutkový stav úplne a podľa navrhnutých dôkazov, keď sporové strany iné dôkazy nenavrhli a ani sám odvolateľ, a preto z hľadiska skutkových zistení uzavrel, že okresný súd vykonal v prejednávanej veci dokazovanie podľa návrhu sporových strán i v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností. Konštatoval, že vo vzťahu k základu nároku uplatneného navrhovateľkou, či uverejnením fotografií nahého tela navrhovateľky v denníku J. (opakovane vo vydaniach dňa 11. decembra 2010, 13. decembra 2010 a 8. januára 2011) došlo zo strany odporcu k porušeniu občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, súkromia a prejavov osobnej povahy, sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil so závermi, ktoré prijal prvostupňový súd a ktoré podrobne uviedol v odôvodnení písomného vyhotovenia. Správny bol aj záver súdu prvého stupňa, že zverejnené fotografie zachytávajúce navrhovateľku v určitých intímnych pózach sú snímkami osobnej povahy, ktoré mohol odporca použiť len s jej prívolením.

Medzi účastníkmi nebola sporná skutočnosť, že by navrhovateľka predmetné fotografie niekedy publikovala alebo ponúkala na zverejnenie, preto sa stotožnil so záverom, že v prípade fotografií uverejnených v denníku J. nebola naplnená zákonná licencia na ich zverejnenie v zmysle § 12 ods. 2, 3 Obč. zákonníka. Pokiaľ odporca namietal, že mohol uverejniť fotografie nahého tela navrhovateľky pre účely tlačového spravodajstva predovšetkým v súvislosti s vystupovaním a prezentovaním sa

navrhovateľky v reality šou „P.“ jeho námietky vyhodnotil ako nedôvodné. V tejto súvislosti poukázal na podrobné úvahy prvostupňového súdu na str. 19 až 24 písomného vyhotovenia rozsudku, ktoré si osvojil. Ďalej uviedol, že spravodajská licencia obsiahnutá v § 12 ods. 3 Obč. zákonníka je obmedzená iba na spravodajstvo tlačové, filmové, rozhlasové a televízne. Zmysel spravodajstva spočíva v informovaní verejnosti o veciach oprávneného verejného záujmu, v rátane ich kritického hodnotenia. Uvedenému zmyslu (ako správne uviedol súd prvého stupňa), nezodpovedá prinášať fotografie nahých tiel a to i verejne známych osôb okrem prípadov, kedy by zverejnenie takýchto fotografií prispelo k riešeniu otázok verejného záujmu. Navrhovateľka nebola osobou, ktorá by pôsobila dlhodobo vo verejnom živote, reality šou „P.“ trvala približne pol roka, preto nemožno súhlasiť s odporcom, že túto reality šou sledoval celý národ. Fotografie navrhovateľky uverejnené v denníku J. neprispeli k riešeniu problémov verejného záujmu, preto dospel k záveru, že uverejnením týchto fotografií došlo k porušeniu práva navrhovateľky na ochranu jej osobnosti. V celom rozsahu sa stotožnil i so závermi súdu, že zverejnením fotografií bola v značnej miere znížená dôstojnosť navrhovateľky, pretože je nepochybné, že nahé telo je pre každého človeka v podmienkach civilizovaného sveta základom jeho dôstojnosti a cti, pričom ide o vec výsostne intímnu, do ktorej bez súhlasu dotknutej osoby nesmie nikto vstupovať.

Na rozdiel od súdu prvého stupňa však vo vzťahu k záverom súdu o určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú prvostupňový súd ustálil na sumu 15 000 Eur odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd v tomto smere zistil skutkový stav v potrebnom rozsahu na zistenie rozhodujúcich skutočností, ale jeho úvahy vo vzťahu k výške priznanej ujmy nie sú správne. Pri určení výšky náhrady podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka súd prihliada na závažnosť vzniknutej ujmy a na konkrétne okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Závažnosť ujmy sa posudzuje podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, prihliada sa na intenzitu zásahu, jeho trvanie i na dôsledky tohto zásahu. Nie sú pritom rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Uzavrel, že zo skutkových okolností v prejednávanej veci ako boli zistené v prvostupňovom konaní možno ustáliť, že navrhovateľka sa v reality šou „P.“ najmä v 6. a 9. epizóde neprezentovala v súlade s mravmi, ktoré uznáva prevažná časť spoločnosti. Takáto jej prezentácia bola slobodná a v niektorých pasážach i vulgárna (epizóda č. 6). Už len z tohto hľadiska možno konštatovať, že okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva navrhovateľky na ochranu jej osobnosti podstatne znížili intenzitu zásahu a jeho dôsledky, preto pri úvahách o intenzite zásahu musel prihliadať i na túto skutočnosť, že navrhovateľka účasťou v reality šou spôsobom, akým sa prezentovala najmä v epizóde č. 6 čiastočne vyprovokovala tlačové médiá k tomu, aby sa snažili získať informácie o jej súkromnom živote. Pri úvahách o určení výšky primeraného zadost'učinenia v peniazoch prihliadal preto i na rozsah odškodnenia, ktoré priznáva zákon č. 215/2006 Z.z. osobám, ktoré boli poškodené trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania (10 násobok minimálnej mzdy), čo by v rokoch 2010 až 2011, kedy došlo k zásahu do práv navrhovateľky predstavovalo výšku približne 3 100 Eur. Pripustil, že náhlady a názory na porovnávanie prípadu navrhovateľky s osobami, ktoré boli poškodené trestným činom znásilnenia môžu byť rôzne, avšak všetky okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva navrhovateľky na ochranu jej osobnosti nie sú podľa odvolacieho súdu takej intenzity, aká by bola v prípade osôb poškodených trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania. S prihliadnutím na uvedené preto ustálil výšku náhrady nemajetkovej ujmy na sumu 1000 Eur, ktorú považoval za primeranú okolnostiam, za ktorých došlo k porušeniu práva navrhovateľky na ochranu jej osobnosti. Preto v súlade s § 220 O.s.p. zmenil prvý výrok rozsudku tak, že odporcovi uložil povinnosť navrhovateľke zaplatiť 1000 Eur a vo zvyšku jej návrh zamietol. V poradí druhý výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd návrh navrhovateľky vo zvyšku zamietol, zostal nedotknutý. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka. Žiadala, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti, v ktorej zmenil rozsudok prvostupňového súdu a to tak, že odporca je povinný jej zaplatiť sumu 15 000 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a tiež ho zaviazal na náhradu trov dovolacieho konania. Dovolanie odôvodnila poukazom na § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Uviedla, že v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom, sa odvolací súd podstatným spôsobom odchýlil od právneho názoru

prvostupňového súdu týkajúceho sa okolností a spôsobu voľnej úvahy ohľadom ustanovenia výšky primeraného zadost'učinenia v peniazoch a tento názor považuje za nesprávne právne posúdenie veci, nakoľko odvolací súd na rozdiel od prvostupňového súdu, za základ úvahy pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy zobral zákon č. 215/2006 Z.z., čo považuje za aplikáciu nesprávnej právnej normy. S týmto názorom sa nestotožňuje, pretože základy na určenie hľadiska pre určenie týchto kritérií musí byť hľadisko závažnosti a intenzity zásahu do práv patriacich do tzv. intímnej sféry súkromného života jednotlivca, dotýkajúcej sa samej podstaty ľudstva a ľudskej dôstojnosti. Z uvedeného treba akýkoľvek zásah či zníženie ľudskej dôstojnosti vnímať ako zásah veľmi závažný a ťažko reparovateľný, keďže každá ľudská dôstojnosť je hodnotou horizontálne neporovnateľnou s ostatnými ústavnými hodnotami, či spoločenskými normami. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že zásah zo strany odporcu bol značnej intenzity, nakoľko odporca ako vydavateľ jedného z najčítanejších denníkov publikoval jej súkromné, intímne fotografie celkovo v troch výtlačkoch a to 11. decembra 2010, 13. decembra 2010, 8. januára 2011, objavili sa aj na internetovom portáli, z ktorého ich odporca nestiahol ani po výzve navrhovateľky, aby upustil od neoprávnených zásahov, pričom vo všetkých prípadoch išlo o zverejnenie fotografií vo farebnom formáte a boli uverejnené na titulnej stránke denníka. Navrhovateľka žije v malej obci, kde uvedená skutočnosť vyvolala značné pohoršenie, ktoré negatívne dopadlo aj do súkromného, rodinného života navrhovateľky, zhoršením psychického zdravia maloletej dcéry. Preto sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu, ktorý zásah vyhodnotil nie takej intenzity, aký by bol v prípade osôb poškodenými trestnými činmi znásilnenia a podobne. Zastáva názor, že pri úvahách o výške nemajetkovej ujmy odvolací súd aplikoval nesprávnu právnu normu. V danom prípade nie je možné intenzitu zásahu porovnávať s odškodňovaním obetí trestných činov, keďže ide o skutkovo absolútne odlišné zásahy. Obete trestných činov znásilnenia a sexuálneho násillia nepochybne prežívajú následok intenzívne, avšak dané trestné činy sú páchané anonymne, čiže majú dopad na osobné prežívanie obetí, nijako nie sú prenášané do verejnej mienky a vnímanie týchto osôb z pohľadu širokej verejnosti. Tento záver odvolacieho súdu navrhovateľka považuje za ústavne nekomfortný. Odporca urobil z navrhovateľky objekt, ktorý využil jej dočasnú mediálnu známosť na zvýšenie svojich ziskov a bezohľadne zaútočil a poškodil jej ľudskú dôstojnosť. Napokon záver odvolacieho súdu, že účasťou v reality šou vyprovokovala tlačové médiá, aby sa snažili získať informácie o jej súkromnom živote, stotožnil sa s názorom prvostupňového súdu v tej súvislosti, že určitému okruhu ľudí sa nemusí javiť pôsobenie navrhovateľky, jej vystupovanie najvhodnejšie, avšak nemožno opomenúť fakt, že práve o takéto vystupovanie sa producent snažil. Odvolací súd teda nesprávne túto otázku právne posúdil, keď nedostatočne zohľadnil vyššie uvedené maximá a kritéria vzťahujúce sa na jej ľudskú dôstojnosť a nezvolil prístup obsahujúci aj satisfakčnú funkciu relutárnej náhrady podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka a zohľadnil aj preventívno sankčnú funkciu. Je nepochybné, že odporca zverejnením fotografií navrhovateľky si len zvýšil svoj majetkový prospech, získal potrebnú publicitu a predajnosť svojho denníka, ktorého výška základného imania je 132 000 Eur.

Odporca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadal, aby dovolací súd podané dovolanie zamietol. Nesúhlasil s dovolacím dôvodom, ktorý uplatnila dovolateľka, keď vytýkala odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je voľnou úvahou súdu a preto nejde o právne posúdenie, t.j. o aplikáciu právneho predpisu. Vychádzajúc z obsahu rozsudku odvolacieho súdu tento vo vzťahu k rozhodovaniu o náhrade nemajetkovej ujmy aplikoval § 13 ods. 2, 3 Obč. zákonníka, čo vyplýva z jeho rozhodnutia a teda aplikoval správny právny predpis a tento aj správne vyložil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovolací súd je podľa § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O.s.p. a iné vady len vtedy, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady v zmysle § 237 O.s.p. a iné vady konania však zo súdneho spisu nevyplývajú. Dovolací súd preto skúmal správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného

dovolacieho dôvodu a to právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke priznania výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch navrhovateľke.

Dovolateľka namietala v rámci podaného dovolania nesprávne právne posúdenie veci, teda vadu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., nakoľko odvolací súd na rozdiel od prvostupňového súdu za základ úvahy pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy zobral zákon č. 215/2006 Z.z. a podstatným spôsobom sa odchýlil od právneho názoru prvostupňového súdu týkajúceho sa okolností a spôsobu voľnej úvahy ohľadom stanovenia výšky primeraného zadost'učinenia v peniazoch.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že uplatnený dovolací dôvod zo strany navrhovateľky nie je dôvodný.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení sa vyvodzuje právny záver a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétna právna norma. Nesprávne posúdenie chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny predpis alebo ak síce aplikoval správny predpis, nesprávne ho interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy v sume 15 000 Eur tak, že zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľke sumu 1 000 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Vychádzal z nezmeneného skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, ktorý považoval za správny, avšak pokiaľ ide o určenie výšky priznanej nemajetkovej ujmy dospel k záveru, že okresný súd síce zistil skutkový stav v potrebnom rozsahu, ale jeho úvahy vo vzťahu k výške priznanej ujmy nie sú podľa dovolacieho súdu správne.

V danom prípade teda odvolací súd aplikoval voľnú úvahu na základe právneho predpisu (§ 13 ods. 3 Obč. zákonníka) a súčasne bral do úvahy kritéria z hľadiska § 13 ods. 3 Obč. zákonníka.

Preto dovolací súd bol toho názoru, že navrhovateľka nedôvodne namieta nesprávne právne posúdenie v otázke priznania výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ale namieta voľnú úvahu dovolacieho súdu.

Občiansky zákonník v § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahu, ktorých môžu byť dotknuté aj jej osobnostné práva. Vymedzuje však znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za zásah do osobnosti. Ak sú v konkrétnom prípade tieto znaky dané, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadost'učinenie (§ 13 ods. 1 Obč. zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa § 13 ods. 1 Obč. zákonníka najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Obč. zákonníka). Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Obč. zákonníka).

Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je teda predmetom voľnej úvahy súdu. Nie je však nepreskúmateľnou oblasťou. Súd musí vždy vychádzať z riadne zisteného skutkového stavu a na základe neho založiť svoje rozhodnutie na konkrétnych preskúmateľných hľadiskách a dôkazoch, ktoré by objasnili ako a akým spôsobom bola zasiahnutá dôstojnosť osoby v spoločnosti a s akými nepriaznivými dôsledkami (zo súdnej praxe rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 153/03).

Vychádzajúc z uvedeného podľa názoru dovolacieho súdu nedošlo v odvolacom konaní k porušeniu práva dovolateľky súvisiacim s jej uplatneným dovolacím dôvodom a to v otázke nesprávneho právneho

posúdenia veci pri stanovení výšky jej nemajetkovej ujmy. Odvolací súd, ako vyplýva zo spisu, nevychádzal z iných skutkových zistení ako súd prvého stupňa a svoje rozhodnutie nezaložil na skutočnostiach, ktorými by sa nebol zaoberal súd nižšieho stupňa. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva opakované konštatovanie odvolacieho súdu, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, ktorý sa nezmenil ani v odvolacom konaní a z ktorého vychádzal aj odvolací súd pri svojom rozhodnutí, avšak úvahy súdu prvého stupňa vo vzťahu k výške priznanej ujmy nepovažoval za správne. Riadne špecifikoval okolnosti, ktorými sa zaoberal pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni, v zmysle § 13 ods. 2, 3 Obč. zákonníka, pričom zisťoval všetky dôsledky dopadu predmetného zásahu, ktorého sa dopustil odporca uverejnením fotografií navrhovateľky, ktoré boli osobnej povahy a ktoré mohol použiť len s jej privolením.

Svoju úvahu riadne odôvodnil a uviedol jednotlivé kritéria, na základe čoho posudzoval priznanie výšky nemajetkovej ujmy. Svoj iný názor v otázke výšky priznania nemajetkovej ujmy žalobkyni riadne odôvodnil a voči uplatneným kritériám nemožno mať výhrady, pretože zodpovedajú princípom primeranosti. Preto dovolací súd nemal dôvod vysloviť nesprávnosť názoru, keďže z odôvodnenia rozhodnutia o tejto otázke nevyplýva, aby jeho závery boli neudržateľné. Úvaha odvolacieho súdu nie je zjavne arbitrárna, krajský súd zohľadnil správanie sa žalobkyne v reality šou „P.“, zohľadnil jej prezentáciu v tejto relácii a skutočnosť, či sa prezentovala v súlade s mravmi, ktoré uznáva prevažná časť spoločnosti, hlavne v epizóde č. 6. S poukazom na vyhodnotenie týchto kritérií aj dovolací súd bol toho názoru, že okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práv navrhovateľky na ochranu jej osobnosti, znížili intenzitu zásahu aj jeho dôsledky. Odvolací súd len okrajovo a pre lepšie prirovnanie v rámci svojej úvahy odvodzoval kritéria pre priznanie nemajetkovej ujmy aj analogicky s poukazom na odškodnenie, ktoré priznáva zák. č. 215/2006 Z.z. osobám, ktoré boli poškodené trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania. Preto nebolo možné súhlasiť s názorom dovolateľky, že je daný dovolací dôvod vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu o priznaní výšky nemajetkovej ujmy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa odvolací súd za základ úvahy pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy zobral zák. č. 215/2006 Z.z. Odkaz na tento zákon totiž slúžil odvolaciemu súdu len v rámci analógie a proporcionality pri určovaní výšky odškodnenia takejto ujmy.

Nebolo možné dospieť ani k záveru, aby odvolací súd založil svoje rozhodnutie nečakane na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, keďže svoj právny záver vyvodil zo skutočností, ktoré právne vyhodnocoval aj súd prvého stupňa a v rámci voľnej úvahy aplikoval kritéria pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy navrhovateľke za zásah, ktorý jej spôsobil odporca. Vo vzťahu k rozhodovaniu o náhrade nemajetkovej ujmy aplikoval správny predpis, ten aj správne vyložil, keďže z obsahu rozsudku vyplýva, že aplikoval § 13 ods. 2, 3 Obč. zákonník.

Preskúmanie voľnej úvahy súdu o tom, akú výšku náhrady určí sa vymyká preskúmvacej pôsobnosti dovolacieho súdu. Nejde totiž o právne posúdenie, t.j. nejde o aplikáciu právneho predpisu, ale aplikáciu voľnej úvahy. Dovolací súd nie je oprávnený ani nahradiť úvahu odvolacieho súdu svojou úvahou, pretože tá je spojená s hodnotením dôkazov. Preto za situácie, ak súd aplikuje voľnú úvahu tam, kde mu to umožňuje právny predpis (čo sa v danom prípade stalo) a za podmienky, že berie do úvahy skutočnosti z hľadiska kritérií, ktoré sú pre jej uplatnenia relevantné, nie je možné z hľadiska právneho posúdenia odvolaciemu súdu nič vytknúť.

Odvolací súd takúto úvahu aplikoval, vzal do úvahy kritéria z hľadiska § 13 ods. 3 Obč. zákonníka, ktoré boli v prejednávanej veci relevantné. Po zohľadnení všetkých kritérií, ktoré mali vplyv na výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznal konkrétnu výšku náhrady s ohľadom na špecifické okolnosti danej veci.

Pretože rozsudok odvolacieho súdu je z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu správny a keďže nebolo zistené, že by konanie bolo postihnuté niektorou z vád uvedenou v § 237 O.s.p. alebo inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní nebola navrhovateľka úspešná a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo odporcovi (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Keďže ale procesne úspešný účastník si náhradu trov dovolacieho konania neuplatnil, dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.